

the article highlights that the motivation behind professional-pedagogical activity of lecturers from technical universities should be considered as a structure of certain complex components (professional, cognitive, social, moral, utilitarian). It characterizes the existing links between professional motivation and the process of developing professional-pedagogical competency in lecturers from technical universities. Finally, the article concludes that the effective motive for professional-pedagogical activity can be viewed as an important source of activity, a striving for self-development and self-realization, an interest in the process and results of activities. In turn, the activation of this motive can ensure the effective development of the personal and motivational component in professional-pedagogical competency of lecturers from technical universities.

Key words: professional-pedagogical competency, motive, motivation, values-based orientations, self-realization, lecturer, technical university, advanced training.

УДК 371.134:796.015

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.74.05>

Гращенкова Ж. В., Шутєєв В. В., Ленська О. В.

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Розглянуто зміст професійної компетентності здобувачів вищої освіти ступеня “бакалавр”. Проаналізовано та визначено поняття “компетентність”, “професійна компетентність”. Виділено групи компетентностей у підготовці фахівців педагогічного профілю, зокрема майбутніх бакалаврів із фізичної культури і спорту. Розглянуто та з’ясовано зміст професійної компетентності бакалаврів із фізичної культури та спорту.

У педагогічній літературі виділяють методичний, дослідницький, управлінський, інформаційний, комунікативний і освітній компоненти професійної компетентності, виділяють три рівні компетентності: загальна компетентність, компетентність відносно предмета (у певній галузі знань) і компетентність у конкретній галузі. Незважаючи на велику розмаїтість трактувань поняття “професійна компетентність”, загально визначеними є такі її сутнісні характеристики: ефективне використання індивідуальних здібностей, що дає змогу плідно здійснювати професійну діяльність; володіння професійними знаннями, вміннями й навичками; гнучкість під час вирішення професійних проблем, здатність до співробітництва з колегами; інтегроване сполучення знань, здібностей і установок, оптимальних для виконання професійних функцій.

Галузь професійної діяльності бакалаврів спеціальності 017 “Фізична культура і спорт” складається з олімпійської освіти, фізичної культури, спорту, рухової рекреації й реабілітації, пропаганди здорового стилю життя, сфери послуг, туризму, сфери управління тощо.

Завдяки внесеним фахівцями пропозиціям та уточненням у стандарт вищої освіти конкретизовано зміст та перелік компетентностей, які мають сформуватися у здобувача. Серед переліку компетентностей такі: інтегральна компетентність, загальні компетентності та спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

Визначення змісту професійної компетентності майбутнього бакалавра фізичної культури і спорту дає змогу зробити процес її формування науково обґрунтованим, організованим і керованим, що сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців відповідної галузі.

Ключові слова: професійна компетентність, компетенція, бакалавр із фізичної культури і спорту.

За останні роки у Державному стандарті вищої освіти відбулися певні перетворення, зокрема і щодо визначення переліку компетентностей, які мають сформуватися у здобувача під час навчання за визначеними закладом вищої освіти освітніми програмами. У наукових дослідженнях ми знайшли різні позиції науковців щодо висвітлення проблеми формування компетентностей у майбутніх фахівців, зокрема спеціальності фізичної культури та спорту.

Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання та спорту сформулювали О. Ажиппо, П. Джуринський, Є. Захаріна, Р. Карпюк, А. Конох, В. Коробейнік, Є. Приступа, А. Сватєєв, Л. Сущенко, О. Тимошенко, Б. Шиян та ін. Проблему формування особистості студентів факультетів фізичного виховання та тренерів досліджували М. Волков, Н. Волянчук, Ю. Железняк, А. Корх, Л. Макаренко, В. Симонов, В. Топчіян, А. Цьось та ін.

До того ж окремі науковці здійснили низку дослідних розвідок у напрямі формування професійної компетентності педагогів-тренерів із різних видів спорту: легкої атлетики (М. Куліков), спортивної аеробіки (Н. Гущина, Т. Лисицька), боксу (П. Лужин, С. Топоров), плавання (Ж. Бережна), східних одноборств (І. Кузнєцова) та ін. [3; 4].

Аналіз наукових праць засвідчує відсутність єдиного розуміння понять “компетентність”, “професійна компетентність”, її змісту та структури тощо, що становить відповідну проблему і породжує суперечності між фахівцями, які мають розробляти освітні програми для здобувачів вищої освіти. Гаранті освітньо-професійних програм мають забезпечувати майбутнім бакалаврам розуміння основного фокусу освітньої програми, відповідних результатів навчання та компетентностей, які мають сформуватися під час здобуття вищої освіти. Розв’язання суперечностей дасть змогу розв’язати певні аспекти цієї проблеми.

Мета статті – розглянути поняття “компетентність”, “професійна компетентність”; проаналізувати перелік компетентностей майбутнього бакалавра з фізичної культури і спорту, їх зміст на підставі аналізу попередніх досліджень та Стандарту вищої освіти.

Окрім ключових компетентностей, що проявляються, насамперед, у тому, як людина сприймає й оцінює світ за межами своєї професії, виділяють низку інших груп компетенцій, що мають уже безпосереднє відношення до певної професійної діяльності.

Супутні компетенції є додатковими й індивідуальними для кожного працівника – це потенціал особистості, минулий досвід людини, що дає змогу йому бути успішним у професійній діяльності.

О. Хуторський виділяє три рівні освітніх компетенцій відповідно до змісту освіти:

- ключові – відносяться до загального (метапредметного) змісту освіти;
- загальнопредметні – відносяться до певного кола навчальних предметів і освітніх сфер;
- предметні – часткові відносно двох попередніх рівнів компетенції, що мають конкретний опис і можливість формування в рамках навчальних предметів [7].

Слід відзначити, що, незважаючи на значну кількість досліджень, єдине визначення поняття “компетентність” і “професійна компетентність” було до останнього часу відсутнє. Залежно від їх суб’єктивного трактування різні вчені називають ті або інші компоненти професійної компетентності. Так, Н. Кузьміна виділяє у структурі педагогічної компетентності спеціальну, психолого-педагогічну, диференційно-психологічну, методичну групи й рефлексію педагогічної діяльності. А. Маркова у цьому аспекті виділяє спеціальний (володіння професійною діяльністю на високому рівні, здатність проектувати свій професійний розвиток), соціальний (володіння колективною професійною діяльністю й прийомами професійного спілкування, сформованість соціальної відповідальності за результати своєї діяльності), особистісний (володіння досвідом особистісної саморегуляції, прийомами самовираження, саморозвитку, здатність протистояти професійним деформаціям особистості) й індивідуальний (володіння прийомами самореалізації й розвитку індивідуальності, творчого потенціалу, готовності до професійного зростання) складники [5].

Також у педагогічній літературі виділяють методичний, дослідницький, управлінський, інформаційний, комунікативний і освітній компоненти професійної компетентності. Х. Бауман виділяє три рівні компетентності: загальну компетентність, компетентність відносно предмета (у певній галузі знань) і компетентність у конкретній галузі [1].

На основі аналізу досліджень структурних елементів професійної компетентності педагога (розкриті в дослідженнях С. Вершловського, Ю. Варданяна, В. Загвязинського, В. Кан-Каліка, Т.Каплуновича, К. Левітана, В. Сластьоніна, Р. Шерайзіної) В. Введенський виділяє компоненти ключових (базових) компетентностей (компетенцій) для педагога, це: 1) комунікативні компетенції: орієнтування в соціальних ситуаціях, визначення особистісних особливостей і емоційного стану інших людей, вибір адекватних способів спілкування з ними й реалізація цих способів у процесі взаємодії, розподіл і концентрація уваги, звернення уваги до себе, встановлення психологічного контакту, культура мови; 2) інформаційні компетенції: обсяг знань і здатність до їх придбання за такими напрямками: про себе, про студентів (учнів) та їхніх батьків, про досвід роботи інших педагогів у науково-методичній площині, а також загальноосвітні; 3) регулятивні компетенції: цілепокладання, планування, мобілізація й стійка активність у досягненні результатів, оцінка результатів діяльності, рефлексія; 4) інтелектуально-педагогічна компетентність: комплекс інтелектуально-логічної й інтелектуально-евристичної педагогічної компетентності (за В. Андреевим), а саме: аналіз і синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення й конкретизація (інтелектуально-логічні); генерування ідей, аналогія, фантазія, подолання інертності мислення, критичність мислення (інтелектуально-евристичні); 5) операційна компетентність: набір дій, необхідних педагогу для здійснення професійної діяльності (тобто, по суті, педагогічні вміння): прогностичні, проєктивні, методичні, організаторські, педагогічної імпровізації, експертні дії [2].

Виходячи зі змісту зазначених груп, автор описує професійну компетентність як категорію, близьку (практично синонімічну) категоріям професійних здібностей і професійних умінь.

Незважаючи на велику розмаїтість трактувань поняття «професійна компетентність», загальнознавчими є такі її сутнісні характеристики:

- 1) ефективне використання індивідуальних здібностей, що дає змогу плідно здійснювати професійну діяльність;
- 2) володіння професійними знаннями, вміннями й навичками; гнучкість під час вирішення професійних проблем; здатність до співробітництва з колегами;
- 3) інтегроване сполучення знань, здібностей і установок, оптимальних для виконання професійних функцій.

У Методичних рекомендаціях за Наказом Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 щодо розроблення стандартів вищої освіти компетентність розглядається як здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей [6].

Спираючись на вищевикладені погляди про зміст професійної компетентності, у структурі професійної компетентності фахівця з фізичної культури й спорту науковці виділяють три групи компетентностей, кожна з яких передбачає оволодіння майбутніми фахівцями певними компетенціями:

– загальнопрофесійна (загальнонаукові й дослідницькі компетенції), що відповідає рівню фахівця з університетською освітою; професійно орієнтована на всі основні групи напрямів підготовки й пов'язана з розв'язанням пізнавальних завдань, пошуком нестандартних рішень; визначає фундаментальність освіти;

– загальногалузева (освітні й фізкультурно-спортивні компетенції), що відноситься до підготовки фахівців із фізичної культури й спорту, що інтегрує освітню (психолого-педагогічну) і фізкультурно-спортивну науково-практичні сфери; включає орієнтацію в загальних теоретичних, соціально-економічних і організаційно-управлінських питаннях сфери фізичної культури й спорту й освітньої галузі, планування та організацію роботи колективу, ресурсне забезпечення діяльності, системи менеджменту якості праці і т. д.; забезпечує поліпрофесіоналізм, готовність до розв'язання загальнопрофесійних завдань (тієї їх сукупності, що повинен уміти вирішувати фахівець із вищою освітою у сфері фізичної культури й спорту) і створює базу для спеціалізації;

– спеціальна (педагогічна, управлінська, рекреаційна компетенції), яка стосується виконання професійних функцій: а) учителя фізичної культури і тренера; б) керівника фізкультурно-спортивної організації, співробітника органів управління фізичною культурою й спортом; в) методиста (інструктора) з фізичної культури, організатора в спорткомітеті, муніципалітеті, на підприємствах і в організаціях, у суспільних фізкультурно-спортивних, молодіжних та інших організаціях, у культосвітніх установах і т. д.; г) методиста (інструктора) з лікувальної фізичної культури, що виконує функції реабілітації спортсменів [3].

Аналіз досліджень із питань формування професійної компетентності тренерів із видів спорту дав змогу дійти висновку, що у її структурі науковці також виділяють орієнтаційну, розвиваючу, мобілізуючу та інформаційну компетенції, проте у дослідженнях йдеться про майбутніх бакалаврів із фізичної культури і спорту.

Теоретичний зміст предметної сфери освітньо-професійних програм бакалаврів спеціальності 017 “Фізична культура і спорт” включає: знання із соціально-гуманітарних дисциплін, фундаментальних та дисциплін професійної підготовки в обсязі, необхідному для вирішення професійно-приклад-

Таблиця 1

Перелік компетентностей для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 017 “Фізична культура і спорт”

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук із фізичного виховання і спорту та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями. 2. Здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні. 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. 4. Здатність працювати в команді. 5. Здатність планувати та управляти часом. 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 9. Навички міжособистісної взаємодії. 10. Здатність бути критичним і самокритичним. 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості. 2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях. 3. Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення. 4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують. 5. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя. 6. Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту. 7. Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини. 8. Здатність проводити біомеханічний аналіз рухових дій людини. 9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів. 10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми. 11. Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом. 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар. 13. Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту. 14. Здатність до безперервного професійного розвитку.

них та науково-дослідницьких завдань; знання законодавчих актів і нормативних документів; знання комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, основ ділової іноземної мови, навички навчання, виховання та соціалізації особистості.

Подолання суперечностей та розбіжностей наукових здобутків щодо визначення змісту професійної компетентності майбутніх бакалаврів із фізичної культури і спорту можливо лише за дотримання стандартів вищої освіти.

Серед компетентностей, які зазначені у Стандарті вищої освіти України для бакалаврів галузі знань 01 "Освіта/Педагогіка" спеціальності 017 "Фізична культура і спорт", такі: інтегральна компетентність, загальні компетентності та спеціальні (фахові, предметні) компетентності. Стандарт затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 № 567. Перелік та зміст компетентностей представлено у табл. 1 [8].

Висновки. Стандарт вищої освіти України для бакалаврів галузі знань 01 "Освіта/Педагогіка" спеціальності 017 "Фізична культура і спорт" затверджено та введено в дію Наказом № 567 Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019. Отже, визначення змісту професійної компетентності майбутнього бакалавра фізичної культури і спорту дасть змогу зробити процес її формування науково обґрунтованим, організованим і керованим, що сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців відповідної галузі. Стандарт вищої освіти в подальшому дасть змогу закладам вищої освіти уникнути розбіжностей під час розроблення та вдосконалення освітніх програм, оцінювання результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Використана література:

1. Бауман Х. Система высшего образования в Эстонии. *Alma mater*. 2004. № 1. С. 33–36.
2. Введенский В. Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога. *Педагогика*. 2003. № 10. С. 51–55.
3. Бережна Ж. В. Особливості професійної компетентності майбутнього тренера. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2010. Вип. 6. С. 46–51.
4. Кузнецова І. Ю. Компоненти готовності майбутнього тренера зі східних одноклассів до професійної діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 23. Т. 2. С. 139–143.
5. Маркова А. К. Психология профессионализма. Москва : Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. 286 с.
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.17 № 600 (у редакції Наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584. Київ, 2020. 55 с.
7. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования. *Народное образование*. 2003. № 2. С. 58–64.
8. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 "Освіта/Педагогіка", спеціальність 017 "Фізична культура і спорт". Київ, 2019. 12 с.

References:

1. Bauman H. (2004), Sistema vyisshego obrazovaniya v Estonii. [Estonian higher education system]. *Alma mater*. № 1. Pp. 33-36 [in Russian]
2. Vvedenskiy V. N. (2003), Modelirovaniye professionalnoy kompetentnosti pedagoga. [Modeling the professional competence of a teacher]. *Pedagogika*. № 10. pp. 51-55. [in Russian]
3. Berezhna Zh. V. (2010), Osoblyvosti profesiinoi kompetentnosti maibutnoho trenera. [Features of the professional competence of the future coach]. *Pedahohika formuvannya tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh: zb. nauk. prats. Zaporizhzhia: vyd-vo Klasychnoho pryvatnoho universytetu*. Vyp. 6. Pp.46-51. [in Ukrainian]
4. Kuznetsova I. Yu. (2019) "Komponenty hotovnosti maibutnoho trenera zi skhidnykh odnoborstv do profesiinoi diialnosti" [Components of the readiness of a future martial arts coach for professional activities]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuz. zb. nauk. pr. molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka»*. Vyp. 23. T. 2. Pp. 139-143. [in Ukrainian]
5. Markova A. K. (1996) *Psikhologiya professionalizma*. [Psychology of professionalism]. M.: Mezhdunarodnyi gumanitarnyi fond «Znaniye». 286 p. [in Russian]
6. *Metodychni rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv vyshchoi osvity*. [Methodical recommendations for the development of standards of higher education]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 01.06. 017 № 600 (u redaktsii nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 30.04.2020 r. № 584*. Kyiv. 2020 r. 55 p. [in Ukrainian]
7. Khutorskoi A. V. (2003) *Kliuchevye kompetentcii kak komponent lichnostno-orientirovannoi paradigmy obrazovaniia*. [Key competencies as a component of a student-centered education paradigm]. *Narodnoe obrazovanie*. № 2. Pp. 58-64. [in Russian]
8. *Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskiy) riven vyshchoi osvity, haluz znan 01 Osvita/Pedahohika, spetsialnist 017 Fizychna kultura i sport*. [Standard of higher education in Ukraine: the first (bachelor's) level of higher education branch of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty 017 Physical culture and sports]. Kyiv. 2019 r. 12 s. [in Ukrainian]

Grashchenkova Zh. V., Shutieiev V. V., Lenska O. V. The professional competence contents of future bachelors of physical culture and sports

The article was considered the professional competence content of postgraduate students for Bachelor's degree of Physical Culture and Sports. The concepts "competence", "professional competence" are analyzed and defined. The groups of competencies in the training of pedagogical specialists particular of future bachelors of physical culture and sports have identified. The structure and content of bachelor's professional competence in physical culture and sports are considered and clarified.

The methodological, research, management, information, communication and educational components of professional competence are made a point in the pedagogical literature, there are three levels of competence: general competence, competence in the subject (in a particular field of knowledge) and competence in a particular field. Despite of the considerable variety

of interpretations for the concept "professional competence" the following essential characteristics are generally recognized: effective usage of individual abilities which allows to carry out professional activity; to get know professional knowledge, skills and abilities; to be flexibility in solving professional problems, ability to cooperate with colleagues; integrated combination of knowledge, abilities and attitudes for optimal performing professional functions.

The field of professional activity for Bachelor's specialty 017 Physical culture and sports consists of Olympic education, physical culture, sports, motor recreation and rehabilitation, promotion of a healthy lifestyle, services, tourism management, etc.

Due to the proposals and clarifications were made by experts to the Standard of Higher Education for the first (bachelor's) level, the content and list of competencies must be formed for the applicant were specified. Among the list of competencies there are: integrated competence, general competences and special (professional, subject) competences.

The defined content of professional competence for the future bachelor of physical culture and sports are allowed to make the process of formation as scientifically grounded, organized and managed it will help to improve the quality of specialists' training in an appropriate field.

Key words: professional competence, competence, Bachelor's degree in physical culture and sports.

УДК 567.78

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.74.06>

Губіна С. І., Степанчук Ю. С.

СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено дослідженню культури забезпечення якості і прозорості вищої освіти. Автори досліджують генезу проблеми і європейський досвід у її вивченні і розробленні. Розглянуто європейські стандарти і рекомендації щодо внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти. Обґрунтовано ключову відповідальність закладів вищої освіти за внутрішнє забезпечення якості вищої освіти.

Статтю присвячено вивченню стану і проблем здійснення управління якістю освіти та освітньої діяльності в Україні. На підставі результатів опитування показано реальну картину з управління якістю освіти та освітньої діяльності, що дає можливість визначити проблеми та окреслити необхідні шляхи їх вирішення.

Першим принципом менеджменту якості, покладеним в основу стандартів, є орієнтація на споживача. До споживачів діяльності закладу вищої освіти відносять як зовнішніх (роботодавці, держава і суспільство у цілому), так і внутрішніх (студенти, викладачі, керівництво ЗВО). Визначення ступеня задоволеності внутрішніх споживачів є одним із головних завдань менеджменту якості. Така оцінка необхідна для коригування дій в освітніх процесах ЗВО та внесення змін до управління організацією, освітніх програм і технологій навчання. Інформація про існуючі потреби та очікування споживачів ВДПУ отримана за допомогою їх анкетування через певні проміжки часу або після закінчення вивчення окремих дисциплін.

Анкетування як один із механізмів моніторингу являє собою досить непростий процес. Це пов'язано з тим, що в анкетуванні визначальну роль відіграє людський фактор. Тобто «датчиком» під час проведення вимірювань виступає людина, а часто її оцінюється теж людина. Саме у цьому разі необхідно дуже ретельно та обережно підходити до оцінки отриманих результатів.

У статті представлено аналіз результатів опитування студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Центром внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що функціонує у закладі.

Ключові слова: моніторинг, ЗВО, якість освіти, анкетування, результати опитування, студенти, освітні програми, освітні послуги.

Швидкий розвиток світового суспільства викликав широкий інтерес до сучасного знання і гострої необхідності в доступі до вищої освіти, що, своєю чергою, загострило проблему підвищення вимог до якості сучасних знань і системи освіти. Саме якість вищої освіти лежить в основі конкурентоспроможності європейської освіти.

Актуальність проблеми забезпечення якості і прозорості у вищій освіті підтверджується інтенсивною увагою вчених-педагогів як у Європі, так і в Україні. Це підтверджують численні європейські проекти, зокрема проєкт "Національна гарантія якості і взаємна довіра у сфері вищої освіти в Україні (TRUST)" [4]. До завдань проєкту входить розроблення єдиної прозорої системи забезпечення якості української вищої освіти, яка відповідає загальноєвропейській академічній культурі і сприяє як процесу національної реформи вищої освіти, так і інтеграції України в європейський освітній простір.

У працях вітчизняних дослідників О. Тихомирової, Е. Капітонова, Г. Зінченко, А. Зубкової, Л. Сємова, М. Шаповал розглянуто такий складник організаційної культури, як культура якості, її вплив на систему освіти загалом та на професіоналізм педагогів зокрема.

Зарубіжні науковці Л. Харвеу та Б. Стенсакер, Й. Ланарес, У. Ехлерс, П. Уеллс та Д. Флореа не тільки формулюють концепцію культури якості, а й розкривають питання формування культури процесу забезпечення якості освіти.